ПРАЛЕТАРЫІ ЎСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Беларускі УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОЎНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 27 (822) ● Чацвер, 7 кастрычніка 1971 г. ● Цана 2 кап. ● Год выдання XXIV

Лекцыю па тэарэтычнай механіцы для студэнтаў II курса фізфака чытае дацэнт М. П. ХАЛІМАНОВІЧ.

Фота Д. ЧАХОВІЧА.

ВЫБРАЦЬ ДАСТОЙНЫХ

Аснову сістэмы органаў народнага кантролю ў нашай краіне складаюць групы і пасты народнага кантролю. Яны аб'ядноўваюць больш васьмі мільёнаў кантралёраў. Праз іх працоўныя здзяйсняюць кантроль непасрэдна на прадпрыемствах, у калгасах, ва ўстановах і арганізацыях. Народныя кантралёры з'яўляюцца надзейнымі памочнікамі партыйных арганізацый і адміністрацыі ў стварэнні на ўсіх участках вытворчасці, кіравання і абслугоўвання абставін, якія б выключалі магчымасць праяўлення безгаспадарчасці і марнатраўства, парушэння дзяржаўнай і вытворчай дысцыпліны, сацыялістычнай законнасці.

Вялікая і шматгранная дзейнасць народных кантралёраў заслужыла высокую ацэнку XXIV з'езда КПСС. «У СІСТЭМЕ САВЕЦКАЙ САЦЫЯЛІСТЫЧНАЙ ДЭМАКРАТЫІ, — адзначалася ў Справаздачным дакладзе ЦК КПСС, — ВАЖНАЕ МЕСЦА ЗАЙМАЮЦЬ ОРГАНЫ НАРОДНАГА КАНТРОЛЮ, У РАБОЦЕ ЯКІХ ЦЯПЕР ПРЫМАЮЦЬ УДЗЕЛ МІЛЬЁНЫ РАБОЧЫХ, КАЛГАСНІКАЎ, СЛУЖАЧЫХ. ПАРТЫЯ І НАДАЛЕЙ БУДЗЕ КЛАПАЦІЦЦА АБ ТЫМ, КАБ ЛЕНІНСКІЯ ІДЭІ АБ ПАСТАЯННЫМ І ДЗЕЙСНЫМ КАНТРОЛІ З БОКУ ШЫРОКІХ МАС НЯЎХІЛЬНА АЖЫЦЦЯЎЛЯЛІСЯ»

Адпаведна рашэнню Камітэта народнага кантролю СССР па ўсёй краіне праходзяць справаздачы і выбары груп і пастоў народнага кантролю.

У нас ва універсітэце справаздачна-выбарная кампанія адбудзецца ў кастрычніку — лістападзе. Спачатку будуць праведзены справаздачна-выбарныя канферэнцыі на факультэтах, у АГЧ, на ваеннай кафедры, а пасля — агульнауніверсітэцкая канферэнцыя, на якой будуць падведзены вынікі дзейнасці універсітэцкай групы народнага кантролю і будзе выбран новы яе састаў.

На канферэнцыях прадстаўнікоў калектываў факультэтаў будуць заслуханы і абмеркаваны справаздачы факультэцкіх груп народнага кантролю, дадзена ацэнка іх працы, выказаны наказы народным кантралёрам. Вельмі важна так падрыхтаваць канферэнцыі, каб на іх была створана дзелавая атмасфера, каб яны прайшлі актыўна, па-дзелавому. Няхай удзельнікі канферэнцый прад'яўяць высокія патрабаванні да тых, каму яны даверылі здзяйсняць кантроль імем народа, дастойна ацэняць поспехі народных кантралёраў, дадуць дзелавыя наказы на прадстаячы перыяд работы.

У групы і пасты народнага кантролю неабходна выбраць найбольш аўтарытэтных і актыўных выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў факультэтаў як камуністаў, так і беспартыйных. З мэтай пераемнасці ў рабоце пажадана даверыць абавязкі кантралёраў тым таварышам, якія актыўна працавалі ў ранейшых саставах груп, накапілі немалы вопыт.

Старшынямі груп варта рэкамендаваць ініцыятыўных і прынцыповых таварышаў, палітычна загартаваных, умелых арганізатараў.

На факультэцкіх канферэнцыях будуць выбраны дэлегаты на агульнауніверсітэцкую канферэнцыю па народнаму кантролю.

Падрыхтоўка да справаздач і выбараў павінна праходзіць у абставінах актывізацыі работы народных кантралёраў, прыцягнення новых членаў нашага калектыву ў работу народнага кантролю.

Я. ТАГУНОЎ,
намеснік сакратара парткома, старшыня універсітэцкай ГНК.

ДА СВЯТА КАСТРЫЧНІКА

Універсітэцкі калектыў рыхтуецца дастойна сустрэць 54-ю гадавіну Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі. Да знамянальнай даты рыхтуюцца лекцыі, даклады, гутаркі, палітінфармацыі, у якіх знойдуць адлюстраванне дасягненні краіны за гады Савецкай улады.

Лектары БДУ выступяць у вытворчых калектывах, перад сельскімі працаўнікамі з расказам аб юбілею універсітэта, плённай працы яго вучоных, укараненні ў вытворчасць дасягненняў навукі.

На кафедрах, у факультэцкіх калектывах будуць вызначаны найбольш станоўчыя вынікі вучэбнай, метадычнай, навуковай дзейнасці.

На факультэтах адбудуцца ўрачыстыя пасяджэнні, прысвечаныя 54-й гадавіне Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

І ПРАКТЫКА, І ЗНАЁМСТВА

Нядаўна група студэнтаў V курса хімічнага факультэта нашага універсітэта вярнулася з вытворча-азнаямленчай практыкі ў Іенскім універсітэце імя Ф. Шылера. На працягу двух тыдняў мы мелі магчымасць азнаёміцца з многімі інстытутамі хімічнай секцыі. Там цяпер мяняецца праграма навучання хімікаў, пяцігадовы курс замяняецца чатырохгадовым. З увядзеннем новай праграмы ў студэнтаў будзе не толькі адзін месяц водпуску, але і па-новаму будзе чытацца курс хіміі, што ўяўляе цікавасць і для нас.

У Іене ў першы дзень мы сустрэлі доктара Фогеля, які два разы прыязджаў да нас у Мінск чытаць лекцыі па хіміі шкла. Ён запрасіў нас да сябе ў лабараторыю, і там мы азнаёміліся з новым скануючым электронным мікраскопам, на якім даследуецца будова шкла, напэўна, аднаго з самых складаных неарганічных аб'ектаў, існуючых у прыродзе.

Акрамя інстытута шкла, мы працавалі ў інстытутах фізічнай хіміі, хіміі паверхні, лабараторыі фотахромных злучэнняў.

Першае, што асабліва кідаецца ў вочы,—гэта практычная накіраванасць амаль усіх без выключэння навуковых даследаванняў. Вельмі многія работы звязаны з хіміяй шкла: праблемы ахоўных пакрыццяў, паўправадніковага шкла, тонкіх плёнак. Вядома, такая пастаноўка даследаванняў мае свае перавагі і недахопы. Нам гаварылі, што цяпер ужо многае робіцца, каб павялічыць долю тэарэтычных распрацовак, без якіх цяжка ісці наперад у практычных пытаннях.

Другое — гэта аснашчанасць прыборамі. Мы пазнаёміліся з многімі прыборамі заходнееўрапейскай вытворчасці, і толькі некаторыя мелі перавагу над айчыннымі або вырабляемымі краінамі СЭУ. Сярод гэтых нямногіх можна адзначыць швейцарскую ўстаноўку для тэрмічнага аналізу — камбінацыю дэрыватографа з мас-спектрометрам. Бадай, самым сучасным з усяго намі ўбачанага было прымяненне аналагавых вылічальных машын для мадэліравання хімічных працэсаў, што, без сумнення, з'яўляецца перспектыўным для хіміі сучаснага і будучага.

Наладжваюцца і пашыраюцца сувязі паміж вучонымі хімічнай секцыі Іенскага універсітэта і хімічнага факультэта нашага універсітэта. З кіраўнікамі дэлегацыі абмяркоўваліся магчымасці больш цеснага супрацоўніцтва паміж лабараторыяй фотахромных злучэнняў і кафедрай неарганічнай хіміі, якія займаюцца падобнымі праблемамі.

Закраналіся пытанні аб абмене супрацоўнікамі і аспірантамі, аб выкарыстанні прыборных магчымасцей нашых факультэтаў, бо ў нас і ў іх ёсць даволі цікавыя ўстаноўкі, і правядзенне такіх сумесных даследаванняў было б новай фазай у развіцці адносін паміж нашымі універсітэтамі.

У заключэнне можна сказаць, што паездка дала нам многа цікавага як хімікам. Але, акрамя спецыяльных ведаў, мы набылі нямала звестак аб краіне, пазнаёміліся з працавітым нямецкім народам.

А. ВЕРАШЧАГІН,
студэнт V курса хімфака.

У СЕМІНАРАХ, ШКОЛАХ

Арганізавана пачаўся на вучальны год у сістэм партыйнай асветы. Сёлет ў 34 тэарэтычных семіна рах, у школах асноў марк сізму-ленінізму і пачатко вых палітшколах прысту піла да заняткаў 1809 слу хачоў.

1—4 кастрычніка адбы ліся першыя заняткі ў семі нарах, якімі кіруюць пра фесар В. І. Сцяпанаў, да цэнты А. І. Ляўко, В. М Панкратаў, кандыдат наву Я. В. Петушкова.

На геафаку слухачы су стрэліся з кіраўнікамі се мінараў дацэнтамі У. А Навіцкім і А. В. Клёсавай у вылічальным цэнтрі правёў заняткі доктар фі ласофскіх навук А. С. Кляў чэня, на кафедры фізвыха вання і спорту — ст. вы кладчык М. Р. Галенка.

Дацэнт С. Я. Янчанк ўзначаліў семінар «Экана мічныя праблемы развіваю чыхся краін», кандыда навук С. І. Дзерышаў — семінар «Ленінская філа софская спадчына і сучас ная сацыялогія», дацэн А. В. Дарогін — семіна «XXIV з'езд КПСС і прабле мы юрыдычных навук» г. д.

Асаблівасць сёлетняга го да заключаецца ў тым што ўсе семінары, школ гурткі ўкамплектаваны вы сокакваліфікаванымі кіраў нікамі-прапагандыстамі.

Е. ІВАНЮЦЕНКА.

ПА УНІВЕРСІТЭТУ

У гэтыя дні на факультэтах і ў аддзелах універсітэта праходзяць прафсаюзныя сходы супрацоўнікаў БДУ. Члены прафарганізацый хімічнага, філалагічнага, юрыдычнага факультэтаў, ФПМ, выдавецтва, вылічальнага цэнтра заслухалі і абмеркавалі справаздачныя даклады актывістаў, выбралі новы састаў прафбюро.

Агульнауніверсітэцкая прафсаюзная канферэнцыя супрацоўнікаў БДУ адбудзецца 18 кастрычніка ў актавай зале.

* * *

Семінар сакратароў камсамольскіх груп першых курсаў адбыўся 6 кастрычніка. На ім першакурснікі разам са старэйшымі таварышамі — камсамольскімі актывістамі разгледзелі работу ў групах у мінулым месяцы, намецілі новыя планы.

* * *

У цэнтры ўвагі членаў камсамольскага бюро геаграфічнага факультэта на чарговым пасяджэнні былі пытанні падрыхтоўкі да справаздачна - выбарнага сходу, правядзення падпіскі на перыядычныя выданні, маючы адбыцца вечар «Пасвячэнне першакурснікаў у студэнты».

РАБІЎ МАЙСТАР КЛІМ МІХАЙЛАЎ

Выпускніца гістарычнага факультэта Л. Міхайлоўская — пераможца рэспубліканскага конкурсу студэнцкіх навуковых работ.

Спадзяёмся, нашым чытачам будзе цікава пазнаёміцца з яе даследаваннямі.

Масква пачатку XVII ст., абвешчаная «трэцім Рымам», узмоцнена будавалася і таму адчувала вострую патрэбу ў майстрах-рамесніках.

Не знаходзячы работы ў эканамічна застойнай Рэчы Паспалітай, беларускія рамеснікі ахвотна згаджаліся на перасяленне. Маскоўскі ўрад даваў ім розныя льготы, а таксама грошы на дарогу; да таго ж рускія былі для беларусаў людзьмі адной праваслаўнай веры. І па ўзаемнай згодзе з маскоўскімі баярамі беларускія майстры пакідалі родныя мясціны і з сем'ямі здымаліся ў дарогу, у далёкую Маскву.

Так апынуўся ў Маскве шклоўскі разбяр па дрэве Клім Міхайлаў. Нягледзячы на тое, што маскоўскі ўрад усяляк заахвочваў каменнае будаўніцтва і абяцаў «царскія міласці» таму, хто пабудуе каменныя палаты, пераважалі драўляныя будынкі — дрэва было таннейшае за камень. Усе будынкі таго часу мелі шмат сашчапенняў, сувязяў і тарцовых частак, якія трэба было прыкрываць альбо цёсам, альбо выразанымі ліштвамі. Аздоба маскіравала ўсе асноўныя архітэктурныя лініі будынкаў: франтоны дахаў, верхнія вянкі зруба і тарцы бярвенняў. Разьбой аздаблялася ліштва вокан, ганкі, сенцы, вароты, а таксама калодзежы, свірны, капліцы. Багата ўпрыгожваліся разьбой і «ўстаўні» вокан.

Знаёмячыся з маскоўскім жыццём, Клім Міхайлаў уцягваўся ў яго распарадак.

(Заканчэнне на 4-й стар.).

Ва універсітэце стала традыцыяй праводзіць сустрэчы першакурснікаў з вядучымі выкладчыкамі. Нядаўна такая сустрэча адбылася і на гістарычным факультэце. Перад студэнтамі-навічкамі выступіў член-карэспандэнт Акадэміі педагагічных навук СССР прафесар Л. С. Абецэдарскі. Ён расказаў, як лепш рыхтавацца да лекцый і практычных заняткаў, як працаваць над падручнікамі, дапаможнікамі, творамі класікаў марксізму-ленінізму, як берагчы час.

НА ЗДЫМКУ: выступае Л. С. Абецэдарскі.

Фота **Д. Чаховіча.**

ЧАС НЯЛЁГКІ,

Рэдкалегія насценгазеты біяфака «Віта», рыхтуючыся да юбілею універсітэта, наладзіла перапіску з былымі выпускнікамі факультэта.

Сёння з дазволу вітаўцаў мы прапануем чытачам успаміны заслужанага настаўніка РСФСР М. А. Бутырскага, які быў студэнтам БДУ ў першыя гады яго існавання.

1922 год. Яшчэ не так даўно адгрымелі выбухі грамадзянскай вайны. Жыццё ў Краіне Саветаў стала наладжвацца. Група школьнікаў, атрымаўшая сярэднюю адукацыю ў горадзе Старадубе Гомельскай вобласці, робіць спробу вучыцца далей. Пішуцца заявы ў розныя ВНУ краіны: у Маскву, Ленінград, Кіеў, і амаль усюды на іх рэзалюцыі: Мінскі універсітэт. Даведваемся, што універсітэт адкрыт толькі год таму назад, і, вядома, аб ім пакуль мала хто ведае.

І вось у сярэдзіне жніўня мы ўжо ў Мінску. Знаёмімся з горадам, падаем заявы ва універсітэт. Многія з нас думалі паступаць на медыцынскі факультэт, але, спалохаўшыся вялікага конкурсу, падалі заявы на прыродазнаўчае аддзяленне педагагічнага факультэта. Пачаліся напружаныя перадэкзаменацыйныя дні. Нарэшце, калі мяне не падводзіць памяць, у самым канцы жніўня для нас быў наладжан экзамен па гісторыі. У мяне прымаў яго прафесар Перцаў і паставіў станоўчую адзнаку. Станоўчыя адзнакі атрымалі і ўсе мае таварышы. Вынікаў прыёму трэба было чакаць доўга, і мы ўсе раз'ехаліся па дамах, дамовіўшыся аб тым, што аб выніках нам паведамяць.

У самым пачатку кастрычніка прыйшла тэлеграма, у якой гаварылася, што ўсе мы — а нас, трымаўшых экзамен на прыродазнаўчае аддзяленне, было чацвёра — залічаны і што заняткі пачаліся. Зборы былі кароткімі, і праз два-тры дні мы былі ўжо за студэнцкім сталом.

Некалькі слоў аб быце. Усе мы размясціліся на прыватных кватэрах у раёне Віленскага вакзала. Наша кватэрная гаспадыня была вельмі добрая жанчына, заўсёды гатовая дапамагчы не толькі мне, але і маім таварышам. Жылі мы больш чым скромна. Калі вычэрпваліся запасы, узятыя з дому, было проста галадна. Не заўсёды маглі паабедаць, часта даводзілася абмяжоўвацца адной першай стравай, а то і яе не было. Студэнцкая сталовая не магла задаволіць усіх, маючых у ёй патрэбу. Вядома, так жылі не ўсе. Мясцовыя студэнты, у якіх былі бацькі, адчувалі сябе значна лепш.

Пазней, на III—IV курсах, у нас паявіліся заработкі ў выглядзе прыватных урокаў. Даводзілася даваць іх у розных кутках горада і на працягу дня пераадольваць вялікія адлегласці. Мы рыхтавалі па розных прадметах жадаючых паступіць ва універсітэт. І небяспасяхова.

Каб набыць неабходнае адзенне і абутак, асабліва ўзмоцнена працавалі летам, адказваючы сабе ў паездцы на канікулы дадому. Не ігнаравалі і іншыя віды заробку: капалі ямы для пасадкі дрэў, разносілі газеты, працавалі на зернесушцы і г. д.

Я часта супастаўляю свой студэнцкі быт у тыя далёкія гады са студэнцкім бытам маіх двух сыноў, якія закончылі ВНУ Масквы і працуюць цяпер адзін урачом, другі інжынерам. Яны заўсёды былі сытыя, добра апранутыя.

Але імкненне да вучобы было настолькі вялікім, што ўсе цяжкасці аказаліся пераадоленымі, і цяпер аб гэтым часе застаўся нейкі цёплы ўспамін як аб гадах цяжкіх, але цудоўных.

* * *

Універсітэт размяшчаўся ў двух будынках. У вялікім будынку на Універсітэцкай вуліцы чыталіся лекцыі па гуманітарных прадметах, а ў памяшканні былога епархіяльнага вучылішча на Шырокай вуліцы размяшчаліся аўдыторыі, лабараторыі, кабінеты па хіміі, заалогіі, батаніцы і геалагічных дысцыплінах. Цяжка было меркаваць аб тым, наколькі абсталяванне вучэбных памяшканняў задавальняла патрабаванні універсітэцкай вучобы, таму што ніхто з нас не ведаў, як пастаўлена выкладанне ў іншых вышэйшых навучальных установах. Адно магу сказаць: мы ўсе з вялікім энтузіязмам прыняліся за працу. Жывучы ў другім канцы горада і не маючы сродкаў для пераезду на конны (тады ў Мінску былі конкі), мы штодня рабілі маршруты пяшком у 4—5 кіламетраў, каб трапіць на лекцыю або практычныя заняткі. А бывалі выпадкі, калі такое падарожжа, не шкадуючы абутку, мы рабілі не адзін раз у дзень. Гэтыя маршруты не толькі не стамлялі нас, але, наадварот, надавалі нам бадзёрасці і, несумненна, станоўча ўплывалі на наша здароўе. Тады не патрабавалі даведкі аб прычынах непа-

Вярнуліся з сельскагаспадарчых работ студэнты другіх, трэціх, чацвёртых курсаў, і цясней стала ў лабараторыях і кабінетах, у чытальных залах. А пра бібліятэку і гаварыць нечага: чарга тут з ранку да вечара. Усе стараюцца хутчэй запасціся падручнікамі, дапаможнай літаратурай. Час вучобы патрабуе настойлівай працы.

На здымку: студэнткі IV курса хімічнага факультэта Аляксандра **Антонік** і Таіса **Кавалеўская** на лабараторных занятках па арганічнаму аналізу.

Фота Д. **Чаховіча.**

ПРАЗ

Студэнцкі лёс Марыі Барсток і Веры Палтаран настолькі падобны, што зручней за ўсё весці гаворку пра іх жыццёвы і творчы шлях у адным артыкуле.

Барсток і Палтаран сустрэліся яшчэ ў канцы 30-х гадоў у Мінскім педагагічным інстытуце імя М. Горкага. Сяброўства студэнтак было такім шчырым і прыязным, што дзяўчаты толькі і марылі аб тым, каб пасля размеркавання ім дазволілі выкладаць у адной школе.

Але вайна перапыніла вучобу. Жыхары Мінска, пакідаючы наседжаныя месцы, ішлі на ўсход. Марыя Барсток і Вера Палтаран былі разам. Лёс закінуў іх ажно ў Паволжа. Прытулак быў знойдзен у мястэчку Барміно-Вянец, у 120 кіламетрах ад Горкага. Там дзяўчаты працавалі на мясцовым заводзе. Так прайшлі два цяжкія ваенныя гады.

Рэхам з роднай старонкі стала аб'ява ў «Правде», якая паведамляла аб аднаўленні работы Беларускага дзяржаўнага універсітэта. Ваганняў у дзяўчат не было — трэба пасылаць заявы. Праз два тыдні прыйшоў, нарэшце, доўгачаканы адказ, у якім паведамлялася, што Барсток М. М. і Палтаран В. С. залічаны студэнткамі універсітэта. У канверце таксама ляжалі два пропускі ў Маскву.

Пачаліся зборы ў дарогу. Суседзі далі дзяўчатам перад ад'ездам трохі сухароў і сахарыну — вялікі шлях ляжаў наперадзе.

Выязджалі, калі на двары была глыбокая восень. Няспынна ішлі дажджы. Народу ў цяплушках ехала столькі, што дзяўчатам прыходзілася ў вагоне стаяць літаральна на адной назе. Частыя стаянкі рабілі дарогу бясконца доўгай. Недзе пад Каўровым у дзяўчат укралі сухары, і гэта было сапраўдным няшчасцем. Але наперадзе — універсітэт, і адна толькі думка аб ім прымушала забыцца пра гэты холад, пра бясконцую дарогу, пра сухары...

На Сходню Барсток і Палтаран прыехалі, калі ўжо дрэвы былі ў інеі. Ды што дрэвы — сцены ў будынку універсітэта, і тыя аб'інелі. Са столі звісалі ледзяшы...

Першае, што кінулася ў вочы, — гэта стракатасць адзення студэнтаў: кажухі, шынялі, цюбецейкі, валёнкі, халаты... Па адным толькі выглядзе студэнтаў можна было вызначыць род іх заняткаў і мінулае месцазнаходжанне.

На пяты курс былі пададзены... дзве заявы — ад Марыі Барсток і Веры Палтаран. Стварыць курс з двух чалавек адміністрацыя палічыла нямэтазгодным, і студэнткі былі залічаны на чацвёрты курс, колькасць якога была крыху большай—набліжалася да дзесяці.

Зараз цяжка ўявіць той «сходненскі» універсітэт. Замест кафедры — паламаны стол, парту замяняў пень, а лаваю былі дошкі. Але якой дружнай сям'ёй жылі студэнты-сходненцы! Незабыўнымі ў іх памяці засталіся лекцыі ў халодных аўдыторыях, паездкі ў Хімкі па хлеб, лесанарыхтоўкі ў Фірсанаўцы, куды ездзілі яны разам з М. І. Жыркевічам і дзе на пероне — хто ў валенках, а хто ў лапцях— танцавалі, каб сагрэцца...

Інтэрнатам служылі летнія дачы, але зімою жыць у іх было немагчыма. Адзіным ратункам ад холаду былі пашытыя, відаць, з маскхалатаў ватнія коўдры.

Мастацтва, як кажуць, патрабуе ахвяр. І студэнты, каб купіць білет у Вялікі тэатр або ў МХАТ, нават згаджаліся прадаваць сваю порцыю хлеба, суцяшаючы сябе, што «не хлебам адзіным сыты чалавек». У тыя цяжкія гады тэатр, можа, як ніколі, быў патрэбны людзям. Да сустрэчы з ім рыхтаваліся з асаблівай стараннасцю: пазычалі ў сяброў пінжакі, сарочкі, галёшы...

3 ліпеня 1944 года быў днём, якога ўсе вельмі доўга чакалі: была вызвалена сталіца роднай рэспублікі— Мінск. Вестка аб гэтым ім-

ПРЫКМЕТЫ СВЯТА

Ва ўсім адчуваецца набліжэнне вялікага універсітэцкага свята. І ў тым, як прыхарашваецца універсітэцкі сквер, і ў клапатлівай устаноўцы стэндаў і выставак на факультэтах, якія адлюструюць гады працы і вучобы, у імкненні як можна лепш выканаць абавязацельствы, узятыя да знаменальнай даты.

Ва універсітэцкім выдавецтве выходзіць у свет юбілейнае выданне кнігі «Беларускі універсітэт 1921—1971 гг.» Багата ілюстраваная, яна расказвае аб тым, як стварыўся універсітэт і яго факультэты, аб умацаванні і развіцці матэрыяльнай базы, росце навуковых сіл і перспектывах старэйшай вну рэспублікі.

Асобныя старонкі кнігі апавядаюць аб стваральніках універсітэта і яго выхаванцах, аб тых выдатных вучоных, пісьменніках, грамадскіх дзеячах, якія закладвалі фундамент вышэйшай адукацыі, навукі і культуры Савецкай Беларусі.

Наведвальнікі і госці універсітэта ў перад'юбілейныя дні змогуць паглядзець багацейшую фотавыстаўку, прысвечаную гісторыі і сённяшнім дням беларускай «школы школ». Адзін з раздзелаў выстаўкі якраз так і называецца. Выстаўка размесціцца на двух паверхах галоўнага корпуса і, несумненна, стане адной з каштоўных вартасцей святочнай урачыстасці.

Расказваючы аб будучай экспазіцыі, старшыня выставачнага камітэта член-карэспандэнт АПН СССР прафесар Л. С. Абецэдарскі падкрэсліў, што яе стваральнікам хацелася як магаўней адлюстраваць плённую працу шматтысячнага універсітэцкага калектыву. І, здаецца, гэта ўдалося зрабіць. Сабран каштоўны матэрыял па гісторыі універсітэта, адшуканы унікальныя фатаграфіі. Прадстаўленыя ў кампазіцыйным адзінстве цудоўныя фотаздымкі вялікага фармату, зробленыя супрацоўнікам універсітэта Д. Р. Прэсам і аформленыя калектывам вытворчых майстэрняў пад кіраўніцтвам М. І. Юзафовіча, захапляюча расказваюць аб многіх важных баках універсітэцкага жыцця. Тут адлюстравана вучэбная работа, дзейнасць партыйнай і грамадскіх арганізацый, пошук навуковай думкі, міжнародныя сувязі калектыву.

Падсвечаныя люмінесцэнтнымі лямпамі дыяпазітывы напомняць аб знамянальных датах: уручэнні ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга, Ленінскай юбілейнай Ганаровай граматы, закладцы помніка студэнтам, аспірантам, выкладчыкам і супрацоўнікам, загінуўшым у час Вялікай Айчыннай вайны, і іншых. Дапоўніць фотарасказ выстаўка друкаванай прадукцыі — напісаныя выкладчыкамі і студэнтамі навуковыя, вучэбныя, мастацкія кнігі, якія складаюць сапідную бібліятэку.

Да святочных дзён будуць выпушчаны памятны юбілейны медаль і значкі.

А. АЛЕНІЧ.

АЛЕ ЦУДОЎНЫ

ведвання лекцый або практычных заняткаў. Па такіх прадметах, як хімія, заалогія і г. д., наведванне было амаль поўным. Як цяпер памятаю цудоўныя лекцыі па курсу неарганічнай хіміі прафесара Б. М. Беркенгейма. Чытаў ён з вялікім захапленнем, а Павел Апанасавіч, здаецца, так звалі яго лабаранта, цудоўна абстаўляў іх неабходнымі дэманстрацыямі. Нам асабліва важнымі былі гэтыя лекцыі, таму што ў школах раней хімія не выкладалася, і пачалі ўводзіць гэты прадмет толькі ў апошнія гады перад нашым наступленнем ва універсітэт. Не дзіўна, што мы ў гэтай галіне навукі аказаліся непадрыхтаванымі.

Я — выкладчык хіміі, і мне міжволі хочацца параўнаць, наколькі вырас аб'ём патрабаванняў па гэтаму прадмету цяпер супраць нават тых звестак, якія мы атрымлівалі, займаючыся на І курсе універсітэта. І не таму, што нам нечага не давалі. Мы атрымалі вельмі добрую, трывалую падрыхтоўку па хіміі і іншых навуках. Але стан самой навукі амаль 50 год назад быў зусім іншы, чым цяпер.

Успамінаюцца вельмі змястоўныя лекцыі па заалогіі прафесара Фядзюшына, па батаніцы прафесара Гайдукова, па гісталогіі прафесара Маўрадзіядзі. У будынку, дзе чыталіся гуманітарныя прадметы, мы з вялікім задавальненнем слухалі лекцыі па гістарычнаму і дыялектычнаму матэрыялізму прафесара Вальфсона. З вялікай цікавасцю мы праводзілі цэлыя дні ў хімічнай лабараторыі на Шырокай вуліцы, дзе рашалі задачы па колькаснаму і якаснаму аналізу пад кіраўніцтвам асістэнтаў В. І. Вершука і Т. О. Цытэрман. Абодва гэтыя выкладчыкі былі ўважлівыя да нас. Калі задача не атрымлівалася адразу і нейкі з элементаў быў «згублен», Васіль Іосіфавіч Вяршук старанна правяраў у нас увесь ход работы, даведваўся, дзе мы дапусцілі памылку, і карціна рашэння усёй задачы станавілася яснай. «Згублены» хімічны элемент хутка знаходзіўся.

Калі сельскагаспадарчы інстытут перавялі ў Горкі, усе яго памяшканні былі прадастаўлены універсітэту. У іх сталі праводзіць заняткі па курсу арганічнай хіміі. Тэарэтычныя лекцыі чытаў прафесар Прыляжаеў, а практычнымі заняткамі кіраваў асістэнт Цір.

Неўзабаве на універсітэцкім двары быў узведзен вялікі будынак, у якім размясціліся аўдыторыі і лабараторыі біялагічнага цыклу.

Ішлі месяцы, гады. На IV курсе студэнты сталі даваць пробныя ўрокі. Факультэт жа быў педагагічны, і мы павінны былі стаць у недалёкім будучым настаўнікамі. Надышла і мая чарга. Урок давалі, як правіла, удваіх. Я рыхтаваўся са сваім найбольш блізкім сябрам Іванам Сяржаніным па тэме «Жаба». Мы падзялілі вучэбны матэрыял так: Сяржанін пачынаў урок, расказваў аб земнаводных, а я павінен быў прэпарыраваць жабу. Дэманстрацыя ўдалася цудоўна. Пры разборы ўрока мы атрымалі высокую адзнаку.

Падводзячы вынікі, я хачу сказаць, што ўсе мы, хто, па крайняй меры, сур'ёзна адносіўся да справы, атрымалі выдатную падрыхтоўку. Праўда, прыйшоўшы ў школу, мы не адчувалі сябе добра ў галіне педагагічнай або метадычнай. Але ўсё ж было самае галоўнае — веды, а астатняе хутка прыбавілася. І педагагічнае майстэрства прыйшло неяк незаўважальна. Універсітэт даў не толькі выдатныя веды, але і садзейнічаў навуковай зацікаўленасці. І, не хвалячыся, скажу, што ўсе мае шматлікія вучні ў сваіх водгуках аб маёй рабоце заўсёды гаварылі, што яна абуджала ў іх зацікаўленасць да навукі. А я у сваю чаргу бачу ў гэтым вялікую заслугу універсітэта, хоць у той час яшчэ маладога, але з гонарам выконваючага высокі абавязак па навучанню і выхаванню маладых кадраў. Вялікае яму дзякуй! Вялікае дзякуй усім яго працаўнікам: прафесарам, выкладчыкам, якія давалі нам тады, яшчэ маладым людзям, пуцёўку ў жыццё.

Універсітэцкія сябры. Яны з'явіліся непрыкметна, не як адразу. Сярод іх хацеў бы назваць перш за ўсё Ваню Сяржаніна. А, можа, было б лепш назваць яго Іванам Мікалаевічам Сяржаніным. Цяпер ён член-карэспандэнт Акадэміі навук рэспублікі, кіруе аддзелам заалогіі і паразіталогіі АН БССР. Амаль усе універсітэцкія гады мы былі вельмі дружнымі: жылі недалёка адзін ад другога, разам снедалі, абедалі, хадзілі на лекцыі і практычныя заняткі, разам рыхтаваліся і здавалі экзамены і залікі. Я вельмі рад, што ў апошні час у нас наладзілася перапіска, і, я думаю, яна будзе працягвацца.

Другі таварыш — Віктар Слесарэвіч. Ён мой зямляк. Мы вучыліся з ім у горадзе Старадубе. Ён працаваў у аддзеле заалогіі і паразіталогіі ў прафесара Сяржаніна. З ім я таксама перапісваюся.

Нядаўна я разглядаў фатаграфію нашага 2-га універсітэцкага выпуску, 1926 года. Амаль усіх вельмі добра памятаю. В. А. Нікольскі, гэтага ж выпуску, працаваў недалёка ад мяне ў Маскоўскай вобласці выкладчыкам. Цяпер ён на пенсіі. З ім я перапісваюся і зрэдку сустракаюся. Хацелася б ведаць аб лёсе Лідзіі Малішэўскай, Ганны Удалавай, Цыбулькіна, Пятосіна, Жыгалка, з якімі быў некалькі бліжэй, чым з іншымі. Усім ім вялікі паклон і самыя найлепшыя пажаданні.

М. БУТЫРСКІ,
заслужаны настаўнік РСФСР, выпускнік БДУ 1926 года.

ГАДЫ І ВЫПРАБАВАННІ

гненна разляцелася па Сходні. Нейкім чынам усе студэнты сабраліся разам. Прарэктар Макушок хацеў адкрыць урачысты мітынг — і не змог: па твары яго пакаціліся слёзы.

Пазней, праз дваццаць пяць год, успамінаючы падзею 3 ліпеня 1944 года, Марыя Барсток напіша верш «Мітынг на Сходні»:

Мы забылі на холад люты
Падмаскоўных
нятопленых дач,
Калі ўбачылі водсвет
салюта
І сцягоў пераможных
кумач,
Што ўзвіліся ўраз над
Сходняй,
Над бяздом'ем ваенных
год...
І тады ж БДУ наш
паходны
Загудзеў, зашумеў пра
зварот.
Гэта быў незвычайны
мітынг,
Гэта быў незвычайны міг.
Паўтаралі ўсе: «Мінск
адбіты!
Хутка ўбачым свой родны
Мінск!»
Там стаялі і смех і слёзы
Між кароткіх гарачых
прамоў.
І цвярдзіў усхвалёваны
розум
Толькі словы: «Дамоў!
Дамоў!»

І вось ён—Мінск. Цэлыя дамы можна было пералічыць па пальцах. Увесь горад—адны руіны.

У 1-м і 21-м дамах на старажытнай Нямізе размясціліся інтэрнаты універсітэта. Сяброўкі Марыя Барсток і Вера Палтаран зноў былі разам і жылі ў адным пакоі.

Яшчэ не пачаліся заняткі, Марыі Мікітаўне было прапанавана месца ў газеце «Піянер Беларусі». Работа ў рэдакцыі захапіла студэнтку. Часта даводзілася сустракацца з дзеячамі беларускай літаратуры, культуры і навукі. Пастаянная і цесная сувязь з піянерамі рэспублікі прыносіла радасць.

У той перыяд у рэдакцыі нарадзілася задума стварыць кнігу, аўтарамі б якой былі беларускія дзеці — удзельнікі Вялікай Айчыннай вайны. У падрыхтоўцы кнігі вялікую дапамогу аказалі пісьменнікі Янка Маўр і Пятро Рунец. Збірала для яе матэрыялы і Марыя Барсток. «Ніколі не забудзем» —пад такой назвай неўзабаве выйшла кніга, вядомая сёння кожнаму школьніку.

Веры Палтаран таксама давялося працаваць у апошні год вучобы ў БДУ. Яна супрацоўнічала ў «Чырвонай змене». Займаючы пасаду радысткі, студэнтка часам праседжвала ўсю ноч, чакала новых і новых паведамленняў для наступнага нумара газеты. А ранкам, бывала, не паспеўшы выспацца, ішла на заняткі ва універсітэт.

Пасля заканчэння ў 1945 годзе універсітэта рознымі шляхамі і ў розны час прыйшлі ў літаратуру Марыя Барсток і Вера Палтаран.

Марыя Мікатаўна працягвала вучобу ў аспірантуры інстытута мовы, літаратуры і мастацтва АН БССР (1945—1948). Зараз яна— старэйшы навуковы супрацоўнік Інстытута літаратуры імя Янкі Купалы АН БССР. Былая студэнтка БДУ стала вядомым у рэспубліцы крытыкам і літаратуразнаўцам. З-пад яе пяра выйшла шмат кніг, брашур, навуковых прац і крытычных артыкулаў, прысвечаных станаўленню і развіццю беларускай савецкай літаратуры: «Пятро Глебка», «Пятрусь Броўка», «Віднейшы беларускі дзіцячы пісьменнік Янка Маўр», «Максім Танк» і іншыя.

Усе пасляваенныя гады Веры Палтаран звязаны з рэдакцыяй. Зараз яна ўзначальвае аддзел публіцыстыкі часопіса «Маладосць».

Калі пачынаць гаворку пра літаратурную дзейнасць Веры Палтаран, ніяк нельга абмінуць гады яе вучобы ў школе, дзе яна напісала першыя творы. Гэта былі п'есы. Зараз Вера Сямёнаўна з усмешкай успамінае свае першыя літаратурныя спробы.

У час вучобы ў Мінскім педінстытуце яна звярнулася да паэзіі. Пасля вайны зацікавілася крытыкай.

Доўгі час шукала сябе ў літаратуры Вера Палтаран. Урэшце Янка Брыль, Пімен Панчанка, Аляксей Кулакоўскі, з якімі ў розны час давялося працаваць у «Маладосці», дапамаглі ёй выявіць самы арганічны яе талент — талент пісьменніка-нарысіста. Менавіта ў мастацкім нарысе знайшла яна свае «ключы ад Сезама», якіх так доўга шукала.

Нарысы Вера Сямёнаўна Палтаран пачала друкаваць з 1957 года. Як бачым, немалы час выспяваў талент мастака. Калі ўважліва прачытаць нарысы Веры Сямёнаўны, то можна заўважыць, што тое, амаль дзіцячае захапленне п'есамі, спроба ў студэнцкія гады пісаць вершы, праца над крытычнымі артыкуламі не былі дарэмнымі і выпадковымі: за жывымі дыялогамі герояў нарысаў, за паэтычнымі апісаннямі, за псіхалагічна выверанымі характарамі, за дакладнасцю дэталей бачны буйны майстар, якому добра вядомы законы драматургіі, паэзіі і прозы, які можа крытычна ацаніць не толькі зробленае іншымі, але і ўласную працу. Магчыма, нарысы В. Палтаран не сталі б такой падзеяй у нашай літаратуры, калі б яны, апрача ўсяго, не былі прасякнуты чалавечай дабратою аўтара, любоўю да роднага народа, да роднай зямлі.

Таму зусім заканамерна, што кніга нарысаў Веры Сямёнаўны Палтаран «Ключы ад Сезама» і нарыс «Дзівасіл» у 1969 годзе былі адзначаны Дзяржаўнай прэміяй БССР імя П. М. Лепяшынскага.

У. ВАСІЛЕВІЧ,
студэнт III курса аддзялення беларускай мовы і літаратуры.

ФОТАЛЕТАПІС БДУ

Выйшаў з друку фотаальбом «Беларускі дзяржаўны універсітэт імя У. І. Леніна». Гэтае параўнальна невялікае па аб'ёму, але даволі змястоўнае выданне, у якім больш як 120 здымкаў, з вялікай радасцю атрымаюць яго галоўныя героі — студэнты і выкладчыкі БДУ. З няменшай прыемнасцю перагорнуць яго старонкі і тыя, хто ўжо даўно развітаўся з універсітэтам і працуе на карысць Радзіме. І, напэўна, будуць па-добраму зайздросціць сённяшняму студэнту, якому выпаў шчаслівы лёс вучыцца ў такіх прыгожых будынках, карыстацца такой багатай бібліятэкай, прыборамі, слухаць такіх выдатных вучоных. Здымкі нагадаюць ім пра маладосць, дапамогуць успомніць і сваіх выкладчыкаў, сяброў. Нешта яны параўнаюць, супаставяць, і ў кожнага з іх будзе адно здзіўленне: як хутка расце, прыгажэе, набірае сілы універсітэт. Аб гэтым гаворыць кожны здымак: чытаюцца лекцыі, ідуць пошукі, эксперыменты, праводзяцца навуковыя канферэнцыі, наладжваюцца выстаўкі, выпускаюцца газеты, узводзяцца новыя карпусы, абмяркоўваюцца новыя планы...

Не проста было аўтарам прафесару А. Я. Малышаву, дацэнту А. І. Кажушкову, лаўрэату ўсесаюзных і міжнародных фотаконкурсаў Д. Р. Прэсу паказаць шматграннае, бурлівае універсітэцкае жыццё, раскрыць яго сённяшні будзень. І ўсё ж яны гэтага дабіліся: альбом стане сапраўдным летапісам жыцця БДУ.

А. СВОРАБ.

...РАБІЎ МАЙСТАР КЛІМ МІХАЙЛАЎ

(Заканчэнне. Пачатак на 2-й стар.).

Ён жыў у баярына Куракіна «без крэпасці», быў вольны. У 1657 годзе Куракін аддаў Кліма Міхайлава «на час» патрыярху Нікану. Нікан у гэты час пачаў будаўніцтва сваёй рэзідэнцыі — Васкрасенскага манастыра на рацэ Істры. Ён збіраў лепшых майстроў розных спецыяльнасцей, а беларускія майстры ў Расіі XVII ст. цаніліся асабліва высока.

Клім Міхайлаў працаваў у патрыярха Нікана на будаўніцтве Васкрасенскага манастыра восем гадоў. Разам з ім працавала больш за трыццаць майстроў-беларусаў, яго таварышаў. Але сварка патрыярха з царом перапыніла будаўніцтва манастыра.

Маскоўскі ўрад сам адчуваў патрэбу ў рабочых руках, і ўсе майстры-беларусы былі пераведзены ў Маскву. Выязджаючы з манастыра, Клім Міхайлаў і яго зямляк Гарасім Акулаў прасілі цара даставіць у Маскву іх «сталярскую снасць», каб «было чым гасудараву справу рабіць».

У 1667 годзе цар пачаў будаваць сабе новы палац у сяле Каломенскім. З восені 1666 года па царскаму ўказу пачалі нарыхтоўваць лес і іншыя будаўнічыя матэрыялы для будучага палаца. Рыхтаваўся да працы і Клім Міхайлаў разам з майстрамі сталярных і разбярных спраў. Усю зіму 1667—68 гадоў яны вырэзвалі розныя драўляныя ўпрыгожанні і арнаменты для ўнутранага і знешняга аздаблення палаца. Клім Міхайлаў быў прызначаны памочнікам галоўнага майстра і кіраўніка работ старца Арсенія, які прыехаў у Маскву з Оршы.

На пабудове палаца ў Каломенскім працавалі Гарасім Акулаў, Якаў Іваноў, Давыд Паўлаў і іншыя беларускія майстры. Работы было многа, і часта ў дапамогу ім бралі вучняў, дзяцей, а таксама гарадскіх рамеснікаў-беларусаў. Узнікалі цэлыя арцелі, на чале якіх стаялі старасты.

У той жа час у заморскія краіны ішлі заказы на фарбу і пазалоту для ўпрыгожвання палаца. У маі 1669 г. заказаныя матэрыялы былі дастаўлены ў Маскву. Яшчэ два гады распісвалі, фарбавалі і залацілі яго. Нарэшце ў 1671 г. палац, які захапляў сучаснікаў бляскам фарбаў і золата, адмысловай разьбой, «дзіўнай хітрасцю, цудоўнай прыгажосцю», быў гатовы.

Ён стаяў на правым беразе Масквы-ракі, між чатырох садоў. Расфарбаваныя, зробленыя пад луску дахі харомаў з меднымі бліскучымі грабеньчыкамі, арлы на вежах, вітыя слупы, пазалота вокан, варот і ганкаў рабілі гэты палац-гарадок падобным на новенькую цацку. Гэта была вяршыня тагачаснай рускай драўлянай архітэктуры.

Харомы Каломенскага палаца былі багата ўпрыгожаны жывапісам на рэлігійныя тэмы. Але галоўнай дэкаратыўнай і мастацкай аздобай палаца была разьба і выразаныя ўпрыгожанні, выробленыя Клімам Міхайлавым і яго сябрамі — беларускімі майстрамі. Вітыя слупы, балясіны, выразаныя пазалочаныя рамы для вокан, дзверы і ліштвы з «грымзамі» (карнізамі) выдатна дапаўнялі ўнутранае ўбранне палаца, якое было не менш раскошнае, чым яго знешняе афармленне.

Своеасаблівым упрыгожаннем палаца былі печы. Іх клалі з паліхромавых кафляў, пакрытых каляровай глазурай; вырабам іх здаўна славіліся беларускія землі.

Жывапіс і разьба Каломенскага палаца, над якімі нямала папрацавалі беларускія майстры, адлюстравалі «шмат гісторый цудоўных: чатыры часткі свету, зодый (задыяк) нябесны, усе поры года і мноства кветак, жыва напісаных», — так пісаў Сімеон Полацкі, адзін з сучаснікаў і адзін з самых адукаваных людзей свайго часу.

Восьмы цуд свету — Каломенскі палац — стаяў амаль 100 гадоў як сімвал самабытнага таленту майстроў, якія яго збудавалі.

У 1671 годзе, калі будаўніцтва Каломенскага палаца было закончана, усе майстры былі пераведзены ў Маскву, у Аружэйную палату.

Маскоўская Аружэйная палата была не толькі сховішчам зброі. У гэты час у Маскву перасялілася вялікая колькасць майстроў-беларусаў, у тым ліку і разбяроў. Усе яны траплялі ў распараджэнне Палаты разбярных і сталярных спраў. На чале ўсіх крамлёўскіх разбяроў быў пастаўлен старац Арсеній, які праславіўся сваім майстэрствам у Каломенскім. Клім Міхайлаў быў прызначан яму ў памочнікі, а ў 1681 г., пасля смерці старца, заняў яго месца.

Працы беларускім майстрам хапала. Разьбой аздаблялася драўляная мэбля, прасніцы, посуд, падсвечнікі. З дрэва вырэзваліся ўпрыгожанні, шахматы, цацкі. Акрамя таго, беларускія майстры выраблялі драўляныя формы для кафляў.

Ішоў час, удасканальвалася майстэрства Кліма Міхайлава. У 1683 г. ён атрымаў заказ на разьбу іканастаса для Смаленскага сабора Маскоўскага Навадзевічага манастыра — вельмі складаны і адказны. Гэтая праца стала вяршыняй творчасці Кліма Міхайлава.

Клім адабраў сабе 25 лепшых крамлёўскіх майстроў. Ім адвялі спецыяльнае месца для работы непадалёку ад манастырскага двара. Сюды ж былі дастаўлены ўсе матэрыялы і інструменты. Улетку працавалі пад адкрытым небам, а з набліжэннем восені ля Навадзевічага манастыра былі пабудаваны спецыяльныя майстэрні. Працавалі «паспешна і начамі». Але праца была скончана толькі праз тры гады.

Багацце і прыгажосць разьбы прыводзілі ў захапленне сучаснікаў — іканастас быў падобны на вялізную карункавую сцяну з золата. У гэтай працы выявілася бязмежная творчая фантазія Кліма Міхайлава і яго таварышаў, беларускіх разбяроў. Пры ўсёй разнастайнасці ўзору ў ім цяжка знайсці хоць бы адзін ліст, кветку або арнамент, які б паўтараў другі. Іканастас захаваўся да нашых дзён амаль у сваім першапачатковым выглядзе.

Пасля гэтай работы Клім Міхайлаў разам з іншымі беларускімі майстрамі зноў быў пераведзен у Крамлёўскія майстэрні. У канцы XVII ст. перад Рускай дзяржавай паўсталі новыя задачы, у сувязі з якімі перабудоўвалася ўся рамесная вытворчасць. Большасць старых майстроў Аружэйнай палаты была звольнена, а частка ўзята Пятром І у Архангельск і Варонеж для пабудовы флоту. Гэтым і быў пакладзен канец дзейнасці Маскоўскай Аружэйнай палаты.

Л. МІХАЙЛОЎСКАЯ.

ШТО ТАКОЕ «СПОРТЛАТО»?

«Спортлато» — першая ў краіне спартыўна - лічбавая латарэя. «Спортлато» — гэта дзесяткі буйных, каштоўных сучасных збудаванняў. На сродкі «Спортлато» пабудавана рэкартанавая дарожка ў Лужніках (кошт 500 тыс. рублёў), санная траса ў Брацку (100 тыс.), грэбная база ў Мінгечатаўры. «Спортлато» — гэта вялікія сродкі, адпушчаныя на будаўніцтва спартыўнай залы ў горадзе Рапла Эстонскай ССР, на рэканструкцыю штучнай канькабежнай дарожкі ў Свярдлоўску (100 тыс. рублёў), на завяршэнне будаўніцтва Палаца спорту ў г. Адэсе; гэта 120 тысяч рублёў, зрасходаваныя на рэканструкцыю спортбудынкаў і баз для падрыхтоўкі алімпійскіх каманд. Камітэт па фізічнай культуры і спорту пры Савеце Міністраў СССР выдзеліў 275 тысяч рублёў для вядзення спартыўнага будаўніцтва ў Беларускай ССР.

Спартыўна - лічбавыя латарэі вельмі папулярныя ў ГДР, Польшчы, Чэхаславакіі і Балгарыі. У нашай краіне з вялікім поспехам праведзена 27 тыражоў «Спортлато». Мінск — чатырнаццаты горад, у якім адкрылася аддзяленне «Галоўспортлато». І ўжо многія мінчане будуць з нецярплівасцю чакаць вынікаў тыражу, які адбудзецца 10 кастрычніка.

Каб прыняць удзел у розыгрышы, трэба правільна запоўніць картачку.

Палавіна сродкаў ад продажу картачак ідзе на выйгрышы. Другая частка ідзе на будаўніцтва спортпляцовак, стадыёнаў, плавальных басейнаў, на далейшае развіццё нашага спорту.

А. ЕЛІСЕЕЎ.

«ЗВЯЗДА»—СТАРЭЙШАЯ ГАЗЕТА РЭСПУБЛІКІ

Квітнее тройчы ардэнаносная Беларусь. У брацкай сям'і народаў савецкіх яна набыла дзяржаўнасць, гонар і славу рэспублікі-воіна, рэспублікі-працаўніцы. І кожны з многіх тысяч дзён за ўсю гісторыю існавання Савецкай Беларусі адлюстраваны на старонках старэйшай беларускай газеты «ЗВЯЗДА».

«ЗВЯЗДА» пачала выходзіць у жніўні 1917 года, напярэдадні Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі і з першага свайго нумара была верным баявым памочнікам Кампартыі і ўсяго беларускага народа на ўсіх этапах барацьбы за перамогу ідэй марксізму-ленінізму. Аб гэтым сведчаць высокія ўрадавыя ўзнагароды: ордэн Айчыннай вайны першай ступені, якім газета ўзнагароджана за вялікія заслугі ў мабілізацыі беларускага народа на барацьбу супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў, і ордэн Працоўнага Чырвонага Сцяга, якім «ЗВЯЗДА» адзначана за плённую работу па камуністычнаму выхаванню працоўных Беларусі, мабілізацыі іх на выкананне задач гаспадарчага і культурнага будаўніцтва і ў сувязі з 50-годдзем з дня выхаду ў свет першага нумара.

І сёння «ЗВЯЗДА» на пярэднім краі ўсенароднай барацьбы за ажыццяўленне велічных планаў, распрацаваных XXIV з'ездам КПСС і XXVII з'ездам КПБ. Разнастайна і змястоўна паказвае яна партыйную, савецкую, прафсаюзную, гаспадарчую і культурную работу ў горадзе і вёсцы, палымяным словам прапагандуе ўсё новае і перадавое, змагаецца з недахопамі.

Вялікія планы газеты на будучае. У наступным, 1972 годзе ўся наша краіна адзначыць паўвекавы юбілей Саюза Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. «ЗВЯЗДА» будзе шырока знаёміць сваіх чытачоў з дасягненнямі брацкіх народаў СССР. Далейшае развіццё ў газеце знойдуць тэмы: «Вучыцца жыць і працаваць па-ленінску», «За высокую эфектыўнасць на кожным рабочым месцы», «Дабрабыт народа—у працы кожнага» і многія іншыя. Больш грунтоўна і цікава будуць асвятляцца пытанні міжнароднай і ўнутранай палітыкі, навукі і тэхнікі, літаратуры і мастацтва, аховы прыроды, фізкультуры і спорту. Для гэтай мэты ў рэдакцыі створаны спецыяльныя аддзелы, запрашаюцца высокакваліфікаваныя аўтары з ліку рабочых, калгаснікаў і інтэлігенцыі. Расшырыцца і набудзе новыя формы таксама работа з пісьмамі працоўных у газету.

Рабочы і калгаснік, інжынер і вучоны, партыйны і савецкі работнік—людзі ўсіх прафесій знойдуць на старонках «ЗВЯЗДЫ» адказы на самыя разнастайныя пытанні жыцця і працы.

НА ЗАБУДЗЬЦЕСЯ ВЫПІСАЦЬ ГАЗЕТУ «ЗВЯЗДА» НА 1972 ГОД!

Падпіска прымаецца без абмежавання ў гарадах і сельскай мясцовасці. Кошт падпіскі на год — 6 рублёў, на 6 месяцаў—3 рублі.

«ТВОРЧАСЦЬ» АБІТУРЫЕНТАЎ

⊙ *Юность никогда не плелась в хвосте.*

⊙ *Давыдов порвал нехорошую связь с Лушкой, но не порывал связи с народом.*

⊙ *Проза пісьменніка стала для мяне другой маткай.*

⊙ *Женщины жестоко избивают Семёна, но он и здесь держится на высоте.*

⊙ *Не доедая, не досыпая, они мечтали слушать шелест берез и бред ромашек.*

⊙ *Все свежие мысли давились.*

⊙ *Народ — вот решающая сила, движок истории.*

⊙ *В залу вошли графиня и ее графин.*

⊙ *Каждое произведение говорило о безразмерном таланте поэта.*

⊙ *В лесу чирикали воробьи и распевали собственным пением соловьи.*

⊙ *Половцев и народ были в перпендикулярных отношениях.*

⊙ *Восхищает оптимизм людей, которые верили в холод, голод и разруху.*

⊙ *Вся культура, красота человека должны просачиваться наружу.*

⊙ *В последней главе поэмы хорошо рисуется радостный поход советского гражданина по Москве.*

⊙ *В октябре многие деревья сидят голые.*

⊙ *Широка моя страна. На ее обширных краях живут люди.*

⊙ *Подвиг (наших современников) каждодневный, часто с бессонными ночами и без положенного отпуска.*

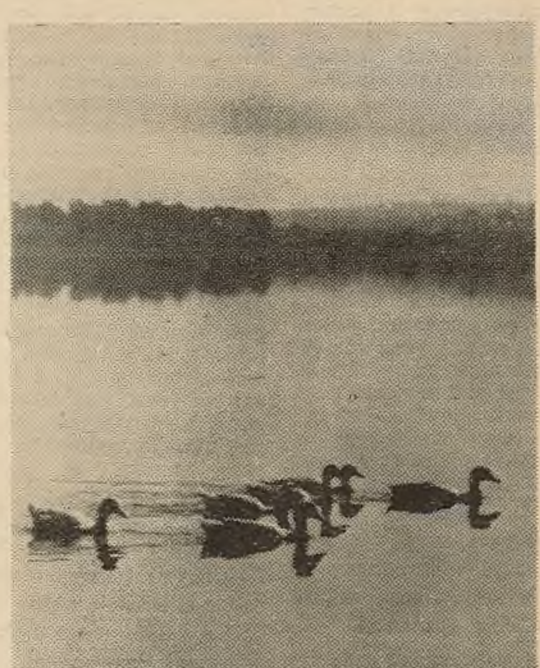

БЕЛАРУСЬ АЗЁРНАЯ.

Фотаэцюды Д. Чаховіча.

Рэдактар А. А. НІКОЛЕНКА.

Наш адрас: г. Мінск, Універсітэцкі гарадок, галоўны корпус, п. 106. Т—22-07-19.

Т. 2000 экз. Ордэна Працоўнага Чырвонага Сцяга друкарня выдавецтва ЦК КП Беларусі. АТ 08425 Зак. 1168.